

LABORATORNÍ

LISTY

č. 03/2023

Vážené kolegyně a kolegové,

v dnešním čísle laboratorních listů Vám přinášíme podrobné informace o onemocnění vitiligo. Příjemné čtení.

VITILIGO

Vitiligo je chronické autoimunní onemocnění, které se projevuje odbouráváním melanocytů (Obr. 1). Jedná se o multifaktoriální onemocnění se složitou a ne zcela objasněnou patogenezi.

Vitiligo neboli a pro pacienta znamená spíše kosmetický než zdravotní problém, avšak vzhled postižené kůže může negativně ovlivňovat psychiku pacienta a zároveň může mít za následek zhoršené společenské uplatnění a to jak v zaměstnání, tak i ve společnosti.

Existuje několik možných mechanismů jejího vzniku:

- **Autoimunitní teorie** – při té buňky imunitního systému napadají melanocyty, předpokládá se podíl buněčné i humorální imunity. Pro tuto teorii vzniku nemoci svědčí zvýšené hladiny aktivovaných cytotoxických T lymfocytů v krvi nemocných a v lézích postižené kůže i častý výskyt dalších autoim. onemocnění, jako např. revmatoidní artritida, systémový lupus erythematoses, diabetes, poruchy štítné žlázy, a řady dalších autoim. onemocnění, která mohou doprovázet toto onemocnění.
- **Neutrální teorie** – dle jiné hypotézy mohou být melanocyty zničeny látkami, které slouží k přenosu signálu mezi nervovými buňkami a jsou pro melanocyty toxické.
- **Autodestruktivní teorie** – zvažuje se též role toxických metabolitů, které vznikají při syntéze melaninu, tzn. stav, kdy melanocyty likvidují samy sebe.

Význam v rozvoji onemocnění má však i dědičnost – riziko propuknutí u příbuzného prvního stupně je 7 – 10x vyšší. Dosud nebyly jednoznačně identifikovány geny, které by mohly být příčinou. Zvažuje se tzv. polygenní dědičnost.

Touto poruchou trpí 0,38 až 4% populace. Uvádí se, že v České republice je postiženo až 400 tisíc osob a dle oficiálních zdrojů až 2 – 5 miliónů lidí na celém světě. Onemocnění propukne zpravidla ve věku 20 – 30 let. U některých nemocných se ložiska mohou dále rozšiřovat po celém těle. Onemocnění je v současnosti nevléčitelné, nicméně průběh onemocnění je možné zpomalit, případně postižené plochy částečně repigmentovat.

Podle rozšíření na těle a lokalizaci rozlišujeme :

- **Lokalizované vitiligo** se vyskytuje samostatně či vícečetně – postihuje relativně malý okrsek kůže, který je nervově zásobován z určité části míchy (z jednoho dermatomu).
- **Generalizované vitiligo** postihuje velkou část těla, zejména tváře a končetiny.
- **Univerzální typ** postihuje kůži celého těla, může být přítomno několik málo ložisek zvýšené pigmentace.
- Od albinismu se liší normální barvou duhovek – pigment je přítomen. **Smíšený typ** je určitou variantou předchozích.

Univerzální vitiligo postihuje celý kožní kryt a je častěji doprovázený dalšími automunitními poruchami.

Léčba

Vitiligo je nevyléčitelné.

Ke zmírnění příznaků se používá světelná terapie ultrafialové záření – UVA, UVB, monoterapie, ev. v kombinaci s mastmi.

Specializované masti – Protopic, Oxoralen.

Výživové doplňky.

Vitiskin gel Vitix, obsahující enzym superoxid dismutázy.

Kortikoidy.

Obr. 1 Vitiligo na nohou